

Издази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ И АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ И ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф. на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ И АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у планинским писменима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Доноси широм се уредничтву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузму на четврт, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новч. За огласе неће и на дуже цријеме понушта се.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Од 1. Априла ове године отвара се нова претплата на „Глас Црногорца“

Лист стаје:

За Црну Гору и Аустро-Угарску (с Босном и Херцеговином):

- На годину ф. 6. —
- „ по године „ 3. —
- „ 1/4 год. (три мјесеца) . . . 1. 50.
- За све остале земље:
- На годину фрика. 20. —
- „ 1/2 године „ 10. —
- „ 1/4 године (три мјесеца) „ 5. —

Како администрација „Гласа Црногорца“ од данас прелази на књ. црн. Државну Штампарију, то се умољавају сви они, који се од данас желе претплатити на тај лист, да претплату подложе код управе речене штампарије. Исто тако сви, који имају посла с администрацијом или експедицијом овога листа, нека се од сад обраћају на управу Државне Штампарије на Цетињу.

Претплата из Црне Горе нека се шаље у наплаћеном писму на управу Држ. Штампарије на Цетињу.

Претплата са стране може се као и до сад слати на г. Петра Рамадиновића у Котор са назначењем да је за „Глас Црногорца.“ Ко са стране жели послати претплату непосредно на Цетиње, нека је управу на Државну Штампарију у писму наплаћеном до Цетиња.

Цетиње, 5. Априла 1891.

Администрација „Гласа Црногорца“.

Од овога броја почињући примаће „Глас Црногорца само они који су претплату за њега напријед положили.

Администрација „Гласа Црногорца“.

Од овога броја почињући наплаћиваће се сваки оглас и свако приватно саопштење, које не изиде у редакционом дијелу листа, по тарифи која стоји на челу листа. Изузимају се књижевни огласи.

Огласи за „Глас Црногорца“ примају се и наплаћају у Држ. Штампарији, гдје лист издази. Наплата бива вазда у напријед. Без напријед наплаћене цијене не може више ни један оглас у „Гласу Црногорца“ изаћи.

Администрација „Гласа Црногорца“.

ЦЕТИЊЕ, 5 априла.

Прије десетак дана био нам је брзојавно наш бечки корбино, као што се наши читаоци сјећају, како некадашњи Бисмарков а сада Капривијев лист Norddeutsche Allgemeine Zeitung мисли о Јевропском положају. Лист Бисмаркова наслѣдника пориче све узбуњиве гласове о кретању руске војске на аустријску границу, те тјешу сву Јевропу да ће сва Јевропа још подуже остати на миру. Ми се на тај глас нијесмо особито освртали, јер управо нијесмо ни знали, за што нам га наш бечки извјештач доставља жицом. О нама је бар могао бити увјерен, да нијесмо међу онима који ћемо вјеровати у многе лажи које се њемачким и другим западним новинама разносе о Русији, да се нијесмо пренази ни од пр-

вих гласова о кретању руске војске.

У исто вријеме ако не баш исти дан, дошло је берлински National-Zeitung, орган велике њемачке странке „национал-либерала“, чланак у сасвим противном правцу, којим се опомиње њемачки народ и његови пријатељи, да буду на опрез, јер сваки час може бити избио рат. Као највиши разлог тој узбуни наводи се прво, што је Француска сасвим спремна, спремна и од њемачке, а друго што је у Русији ратна струја све силнија, те Цар, коме се у осталом признаје да је противан рату, неће моћи дуго одолети наваливању те странке.

Зашто нам наш бечки извјештач није јавио и о том противном правцу у новинским гласовима, то не знамо, само видимо по потоњој пошти, да су се готово све њемачке новине том приликом подијелиле на два табора: један из кога се свијет ствшава и проповиједа мир, а други, из кога сјевају муње и туњи грмљавина рата на помољу.

И у Цесаревини се одазвао тај поклич, помијешан са гласом мира, те се повајвише та два противна гласа слажу у један, армонија у дисонанцији. Тако н. пр. ни „Нова Сл. Преса“ не може да пристаје сасвим ни уз један табор, но свакоме налази мане и крајности. Трубаке рата сузбија разлогом, да данас нема више знамења какву крваву сукобу, по што је било јучер и већ од више мјесеца. Ако је Француска спремна, нијесу ни други били неспособни. Проповједницима поузданог мира пак признаје, да су гласови о кретању руске војске претјерани, по им обраћа позор као на највишу незгоду и опасност по трајност мира, што одлука о миру и рату стоји до воље једног и другог, рускога Цара. И ако сав свијет признаје Александру III. сталну вољу к миру, ипак се не може знати, докле ће та воља трајати, и кад ће понусти противним навазама.

Нама се чини да је у томе „Нова сл. Преса“ у двојакој обмани. Прво и прво, није само у Русији одлука о миру и рату у једног човека; но је тако и у њемачкој, па и у Цесаревини. Јер, и ако су и њемачка и Аустро Угарска „установе“ државе ипак одлука о миру и рату, jus belli et pacis припада Цару и Цесару, то је најкрупнији дио оних права која се зову царска, jura maiestatica. — А друго зар мислите, да је мир поузданији ондје, гдје о рату рјешавају скупштине или плебисцити, или бар да је у таком случају поузданији успјех? Ено је Луј Наполеон имао уза се скоро цијелу скупштину за несретни рат против њемачке, па би заного био пристао уза њ и цио народ, да га је запита плебисцитом.

Напошљедак, о томе би се могле писати читаве књиге. Ми смо увјерени и можемо умирити „Н. Сл. Пресу“, да је воља рускога Цара највише јемство сталнога мира, више од ма којег јевропског парламента.

ИЗ НОВИНА.

О ериједачком убиству имају они гласови:

20. марта. Један дописник из Софије јавља ово: „Разговарао сам с човеком, који је јуче био код Стамбулова. Стамбулов је здрав потпуно и рекао је: „Можете ми само честитати да је овога пута агентат само срећно одложен, али не и срећно свршен, јер то ће се јамачно опет брзо поновити и ко зна, како ће тад проћи!“

Иначе је овде сасвим потпуно мир. Убицама није још ни траг нађен. Чује се да пок. генерал Мутков није умро у Нануљу природном смрћу, но да се сам убио, а убио се вели с тога, што је пристао једној завјери, која је окривена.

С друге стране јавља да је цио агентат узео Стамбулов, да се отресе својих неких непријатеља. (То исто јављају и биографски листови. Ур. „Вр.“)

Принц Фердинанд је изјавио, ако не стигне скоро његова потерда од стране

ИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

Ц Р Н А Г О Р А.

Изписао

Павле А. Ровински

превео

Д—Ђ.

И ако немамо много споменика за овај период зецке историје, опет и из старих грамата можемо саставити доста јасан појам о насељеним мјестима; а такође и о народности њихових становника. Мјесто на југ од Подгорице, па до скадарскога језера, било је у то вријеме густо насељено. И у то вријеме сретам се с именима само која и данас имају, као: Госпић, Бериславци, Матагужи, Голубовци, Грли, Дајбабе, Тузи и др. Нека имена може бити да су и покварена. У Крајини издваја се тако звана Шестанска Крајина (сада Шестани). За тимем, ближе к Црнини, — Крњице и Годиње и готово сва села и племена Црнинска: Лимњани, Глуми-до, Сотонићи, Брчеле, Опчићи, Орахово, Душло. Спомињу се такође: Грађани, Љуботињ, Цеклин, Обод, Доброцко село, или просто Добро, т. ј. имање, доње и горње, и сва околина Ловћенска: Бостур, Бапце, Угљани, Вреда, Хум. Спомињу се и племена, која постоје и данас: Пјешивци, Бјелопавлићи, Пи-

цери, Кучи, Озринићи; око Подгорице: Хоти и Грде и сва скадарска околина. У Приморју спомињу се: Пантровојвићи, Побори, Мане, Грбаљ, Браићи и градови: Улцињ, Бар, Будва. Катунска нахија мање је развијетљена од свих других, али и њено име налазимо у документима из XV. вијека. Кад се спомиње Цеклин морали су у то вријеме постојати и Теклићи, који су му дали то име; а сами су га донијели овамо од св. Текле из Бјелопавлића, где је сад Даниловград.

Сва су ова мјеста насељена чисто српским народом; само на југоистоку било је нешто абранаса, као што се можемо увјерити по неким називима, који нијесу српски, као: Касалкут, Роксинг, Шотевин (и данас се налазе на Љуботињу Шоти), Драгаш во гнит (од арбанашке ријечи во гел-мал); или се просто каже: арбанаси, крајински арбанаси; па има и један пут близу Цетиња, који се зове арбанашки пут. Кад смо говорили о заједничкој радњи Стефана Црнојевића са Скендербегом Кастриотом имали смо случај показати колико је у то вријеме силан био српски елемент у Арбанији. У то вријеме Срби су насељавали и она мјеста где су сада арбанашка племена: Кастрати, Оти, Грде, Клименти, Плав. Како тада, тако и данас тамошњи народ бави се земљорадњом и сточарством. Чисти

пак земљорадници живјели су у данашњој Доњој Зети.

У пограничним мјестима догађало се је по кад кад и својевољштинах; те су нападали на иностране трговце и отимали им трговине. Године 1411 Дубровник се овако жали Јелени, жели Балше III: „Вама је познато како је Дубровник вазда живио у дружбу са свијема зецкијема господарима, и како су исти господари сами звали наше трговце да долазе у њихову земљу мирно, и да не плаћају никакве царине (ћумрука). И ми на ваше уздање рекосмо нашим трговцима да тудије иду, ослањајући се на старо пријатељство, а особито на садашње ваше обећање да ћете платити ако ишта пропаде нашим трговцима у вашу земљу. А сада нека зна ваше господство да су наши трговци тудије пролазили из Србаља, па су се скупили у Бјелопавлићи и Озринићи и Мазнице и Малонићи с војском, те су новатили наше властеле и трговце и узели им сребро, коње и оружје и све што су носили и с њих све ојело свукли и учинили им велику срамоту, коју не би ни крвнику учинили. А сад госпоно погледај срдачним очима на пријатељство и поштење наше и јели право да ваши људи то учине од наших људи. И молимо велико твоје господство постарај се зато и промисли, како вас Бог учи, да се то поврати нашим трговцима.“ (Медо Пуцић. Срп-

ски Споменаци I, број 192.) У то вријеме Балша је био у рат с мљечанима, у Доњој Зети.

3. Жупе и градови.

У различитим граматама, и у Душановом законнику, спомиње се ријеч Жупа. У данашњој Црној Гори има неколико мјеста, која се тако зову. Тако н. пр. Жупа Дорочка, где је Доброцко село. Цеклинска — неколико села у углу међу ријеком Црнојевића и Горњим блатом, Никшићка — села по долини ријеке Грачанице, Пивска — села на лијеву страну ријеке Пиве; а противуположна страна зове се планина. У данашње вријеме ова назвања изгубила су смисла каквога општественога, или политичкога значаја. Жупом се зове мјесто високо, које није на горама, са меким климатом, где је развијена земљорадња, у противност планинским мјестима, која су више за сточарство.

Али у старо вријеме тај назив носиле су ошине, које су биле састављене из неколико села. То се јасно види из неколико параграфа Душанова законика. У параграфу 66 читамо: „За хрисовуљ, ако му запише Жупу, од свакога села по 30 перпера.“ Параграф 74: где се нађу жупе суједне, села приквена, или царска, или властелска, а не буде над том жупом једног господара, но ако буде нефагија (поглавар) и судије цареве, онда нека

Статистички преглед (Prospecto statistico)

О КРЕТАЊУ БРОДОВА У УЦИЊСКОЈ ЛУЦИ ЗА ГОДИНУ 1890 (SUL MOVIMENTO MARITIMO NEL PORTO DI DULCIGNO PER L'ANNO 1890).

Застава (Bandiera)		Од куда долазе (Stati di provenienza)												Застава (Bandiera)	
		Црна Гора (Montenegro)		Аустро-Угарска (Austro-Ungheria)		Италија (Italia)		Турска (Turchia)		Грчка (Grecia)		Америка (America)			
Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)	Крилат (Carico)	Празан (Vuoto)
Црна Гора на једра (Montenegro a vela)	4 137 5	9915	79128	546	1 32 2	20217	516	1 22							
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)	4 137 5	9915	79128	546	1 32 2	20217	516	1 22							
Аустро-Угар. на једра (A.-Ungheria a vela)	5025414						5224497								
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)	2525414						5224497								
Италија на једра (Italia a vela)															
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)															
Турска на једра (Turchia a vela)	2 53 2	3210	27410	203											
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)	2 53 2	3210	27410	203											
Грчка на једра (Grecia a vela)	1 37														
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)	1 37														
Америка на једра (America a vela)															
пар. лађа (a varore)															
Укупно (Totale)															
Опште кретање (Movimento generale)	5725641	7 13126	108538	749	1 32 4	25491	25710	4 90							

Куда полазе (Stati di destinazione)

1891
ЗЛАТНИ
ПРАГ

За уље од маслина
траже се озбиљни агенти. Ваља
писати француски Mr. Gaudron
à Salon (Provence).
(5-5)

PARIS
GRANDS MAGASINS DU
Printemps
NOUVEAUTÉS
Envoi gratis et franco
du catalogue général illustré, renfermant
toutes les modes nouvelles pour la SAISON
d'Été, sur demande affranchie adressée à
MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS
Sont également envoyés franco, les échantillons
de tous les tissus composant nos immenses assorti-
ments, mais bien spécifier les genres et prix.
Tous les renseignements nécessaires à la bonne
exécution des commandes, ainsi que les conditions
d'expédition, sont indiqués dans le Catalogue.
Envoi franco de port jusqu'à destination de
toute commande de 50 francs payée par avance
pouvant être expédiée en un colis postal.

ОГЛАСИ.

**СВЕОПШТА
ЗЕМЉАЉСКА ИЗЛОЖБА.**

На прославу јубилеја прве обртничке изложбе год. 1891 у Златном Прагу
под окриљем
Његова царског и краљ. Величанства Гесара Франца Јосифа I,
од 15 маја до окробра 1891.
Наука, умјетност, обрт, земљорадња, свечаности, привремене изложбе, fontaine lumineuse,
састанци, жребања и т. д. (2-8)